

**voor de
democratie
van morgen**

Tienskip

doe er zelf wat aan

Onze uitdagingen

Tienskip is zes jaar geleden ontstaan uit een groep jongeren die bezig is met de concrete aanpak van een drietal uitdagingen op het gebied van jongeren, (lokale) democratie en participatie. Als eerste zien we dat jongeren vaak ver van politiek, democratie en participatie af staan. Die afstand willen wij gaan verkleinen. Universiteiten publiceren de meest onluisterende cijfers over jongerenparticipatie. Zo blijkt uit onderzoek van de UvA dat de helft van de jongeren aangeeft het niet belangrijk te vinden om in een democratie te leven.¹ Kiezersonderzoek geeft ook aan dat vooral jongeren schitteren door afwezigheid bij lokale verkiezingen.²

De tweede uitdaging die wij zien gaat over het belang van het lokale schaalniveau in besluitvorming. In een gedecentraliseerd Nederland worden grote problemen lokaal opgelost. Het aanpakken van bijvoorbeeld de woningcrisis is vooral een lokale aangelegenheid en ook voor de aanpak van de energietransitie is een rol weggelegd voor de lokale overheid. Om zulke grote thema's daadkrachtig op te lossen is er een goed partnerschap nodig tussen burger en lokale overheid, waar burgers een actieve(re) rol spelen in het besluitvormingsproces.

Afsluitend ziet Tienskip het als grote uitdaging om de definitie van democratie breder te trekken. Tienskip merkt dat het begrip democratie op school en in de maatschappij veel te klein wordt uitgelegd. Vaak reduceren we democratie tot verkiezingen, politieke instituties en de landelijke politiek. Democratie gaat echter veel verder dan dat! Vooral op lokale schaal kan je als burger meedenken in oplossingen voor problemen die je ziet in je omgeving. Tienskip zet in op het vergroten van het bewustzijn van de actieve rol die je als burger kan spelen, aangezien actief burgerschap anders vooral is weggelegd voor een beperkte groep die daar altijd al in geïnteresseerd was.³

Aan de hand van deze drie uitdagingen is de organisatie Tienskip ontstaan. Hiermee richt Tienskip zich niet alleen op de opgave om de kloof tussen jongeren en democratie te dichten, maar ook om de participatiekloof te dichten tussen intrinsiek gemotiveerden en burgers die minder interesse hebben in democratie en politiek.

De totaalaanpak van Tienskip

Tienskip is een organisatie die via projecten en evenementen jongeren wegwijs maakt in de lokale democratie. Aan de hand van projectdagen op middelbare scholen en middelbaar beroeps- onderwijs laten we zien wat je in een lokale democratie allemaal zelf kan doen. Door jongeren bewust te maken van de rol die je als burger kunt leveren, bouwen wij aan de levendige democratie van morgen. Op de projectdagen bereiken wij allerlei verschillende jongeren. We stellen ons als doel om eventuele politieke desinteresse om te zetten tot democratisch enthousiasme. Het is onze overtuiging dat we jongeren van allerlei afkomsten en opleidingsniveau's op een goede manier bij democratie moeten betrekken. Dit blijkt al uit het feit dat we jongeren uit alle onderwijslagen te gast hebben bij onze projectdagen. Daarnaast zet Tienskip zich in om ook jongeren te bereiken die school vroeg hebben verlaten, bijvoorbeeld door de projectdag op wijkniveau in de Vrijheidswijk in Leeuwarden.

Naast de projectdagen biedt Tienskip een aantal projecten aan waar jongeren zich voor kunnen aanmelden voor meer verdieping op het gebied van democratie en politiek. Zo start Tienskip in 2022 met het Tienskip Innovatie Team waar een groep jongeren mee worden genomen in de uitdagingen van onze organisatie. Ook biedt Tienskip via de 'Doe er zelf wat aan' podcast en videoseries jongeren meer verdieping. Afsluitend bieden we jongeren die via de projectdagen enthousiast zijn geworden een vervolgtraject aan, waarmee jongeren na de projectdagen de faciliteiten hebben een initiatief op te zetten en problemen in hun leefomgeving echt aan te pakken. Zo zet Tienskip niet alleen in op het verhogen van bewustwording, maar dient het als waardevolle broedplaats waar jongeren daadwerkelijk impact hebben. Op deze manier biedt Tienskip een uitgebalanceerd totaalpakket om jongerenparticipatie echt te vergroten.

¹ UvA (2020). Democratische kernwaarden in het voortgezet onderwijs. <https://bit.ly/38Cmleo>

² Stichting Kiezersonderzoek Nederland (2018). Democratie dichterbij. <https://bit.ly/3vu4ZPG>

³ van der Meer, T. (2018). De participatie-elite en de participatieparadox. Stuk Rood Vlees. 3

<https://bit.ly/38zayaal>

Onze ambitie in 2022

Om de eerder genoemde uitdagingen aan te pakken organiseren wij verschillende evenementen en projecten. Na de corona-periode zetten wij in op een verdere groei van onze organisatie. Tienskip heeft in 2022 de ambitie uitgesproken om in dat jaar in de volledige provincie Fryslân actief te zijn. Nadat de corona-periode verdere groei tijdelijk in de weg heeft gezeten, zet Tienskip dit jaar dus een volgende stap! Concreet betekent dit dat wij het aantal jongeren dat wij verwelkomen tijdens de projectdagen verdubbelen. In totaal streven wij er naar om 3000 jongeren te bereiken tijdens onze projectdagen. Daarnaast zetten wij in op een verdere groei van de andere producten die wij aanbieden, om zo jongeren op allerlei manieren verder uit te dagen op het gebied van democratie en participatie. Afsluitend bouwen wij met de oprichting van het Tienskip Innovatie Team aan een hechte community aan jongeren die zich binnen Tienskip bezighoudt met het versterken van lokale democratie.

Daarnaast zet Tienskip in op een verdere groei naar andere regio's. Om klaar te zijn voor een verdere groei naar een landelijk organisatie zijn wij in 2022 begonnen met een pilot in de provincie Overijssel. Hierbij zetten wij in op een lokale afdeling bestaande uit jongeren die aldaar de kar zullen trekken. Zo zet Tienskip in op een duurzame aanpak om uiteindelijk alle jongeren een goede ervaring met democratie te geven.

Wat is het resultaat in 2022

De uitdagingen

- Er is een kloof tussen jongeren en (lokale) democratie
- Democratie wordt vaak gereduceerd tot stemmen, maar gaat veel verder dan dat! Actief burgerschap is essentieel voor een democratie
- Burgerschap is nu vooral weggelegd voor een beperkte groep die daar altijd al in geïnteresseerd is

Onze doelstellingen in cijfers

3200 jongeren van allerlei achtergronden ervaren hoe de (lokale) democratie kan werken op onze projectdagen, verspreid over 2 verschillende provincies

Via het Tienskip Innovatie Team of als vrijwilliger zetten minimaal 75 jongeren zich actief in om lokale democratie te versterken

Elke projectdag maakt tenminste één groep jongeren gebruik van het aangeboden vervolgtraject

Via podcasts en videoseries bereiken wij 40.000 jongeren

- De volgende generatie heeft de kennis en het gereedschap om actief onderdeel uit te maken van de democratie
- Jongeren hebben voor hun 18de levensjaar een interactieve ervaring gehad met burgerschap en democratie
- Een groeiende groep jongeren zet zich middels Tienskip in om jongeren gewijs te maken in lokale democratie
- Participatie is bereikbaar voor iedereen

Verdere groei Tienskip

Graag zetten wij in de komende jaren in op een duurzame groei van Tienskip, met als doel uit te groeien tot een landelijk opererende organisatie. Daarnaast groeit de organisatie in Friesland ook verder door en streven wij er naar om in 2027 alle Friese jongeren te gast te kunnen hebben op onze projectdagen. De werkzaamheden in de regio Friesland is de blauwdruk hoe we onze organisatie ook in andere regio's kunnen uitzetten. Voor de verdere landelijke uitbreiding in andere regio's draait Tienskip dit jaar een pilot in de provincie Overijssel. Voor een succesvolle groei van Tienskip naar een nieuwe regio zijn drie factoren cruciaal;

Een groep lokale jongeren die de de kar trekt

Inzet van de (lokale) overheid

Een goede samenwerking met voortgezet onderwijs en vervolgonderwijs

Tienskip is een organisatie die bestaat uit jongeren, wat een grote kracht van de organisatie is. Daarnaast is het ook belangrijk dat de jongeren die de projecten van Tienskip organiseren affiniteit hebben met de regio. Zo zorgen we ervoor dat de organisatie altijd dicht bij de belevingswereld van jongeren blijft. Afsluitend is het ook niet denkbaar om alle regio's in Nederland te bedienen vanuit één landelijk kernteam. Daarom zet Tienskip bij uitbreiding naar andere regio's in op het bouwen van een lokale afdeling, bestaande uit lokale jongeren. Ten tweede neemt Tienskip lessen mee uit de ervaringen die zijn opgedaan in Friesland. Voor een goede uitvoer van de projecten en evenementen is de inzet van de (lokale) overheid ontzettend belangrijk. Dit geldt niet alleen in de vorm van financiële steun, maar vooral ook door inzet van raadsleden, statenleden en ambtenaren tijdens projecten en evenementen. Afsluitend werkt Tienskip veel samen met het voortgezet onderwijs en verdere vervolgonderwijs. Scholen dienen als verzamelpaats voor jongeren, waardoor veel van onze evenementen in samenwerking met scholen worden georganiseerd.

Met de pilot in de provincie Overijssel zet Tienskip de eerste stap buiten de provincie Friesland. Hier wordt de basis gevormd voor uitbreiding naar meerdere regio's. Deze pilot vormt de basis voor een tweejarig opstarttraject. Tijdens dit opstarttraject start Tienskip in het eerste jaar met de organisatie van twee projectdagen in een studiejaar die onder de supervisie vallen van het landelijke kernteam. Deze projectdagen zullen niet alleen in de regio als visitekaartje dienen, maar ook naar nieuwe vrijwilligers die eventueel aldaar de kar kunnen trekken. Daarom start Tienskip tegelijkertijd met een campagne op het mbo, hbo en wo waar we actief opzoek gaan naar studenten die ons willen helpen tijdens deze 2 projectdagen. Aan het eind van dit eerste jaar wordt geëvalueerd of in deze groep geworven vrijwilligers animo is voor het vormen van een lokale afdeling. In het tweede jaar van het opstarttraject is het de bedoeling dat deze jongeren de projectdagen dragen, met ondersteuning van het landelijke team. De pilot in Overijssel is in 2022 van start gegaan en biedt perspectief voor een verdere uitbreiding. Na de eerste projectdag in juli 2022 is er al een basis gelegd voor een lokale afdeling. Medio april 2023 willen wij het opstarttraject opstellen voor andere regio's, die wij in samenwerking met BZK, VNG en de NJR benaderen. Zodoende willen wij in september 2023 van start gaan in minimaal vier nieuwe regio's.

De projecten van Tienskip

De projectdagen worden vanaf onze oprichting georganiseerd. Op de projectdagen nemen we een heel studiejaar van een middelbare school of middelbaar beroepsonderwijs mee naar een externe locatie, waar we jongeren wegwijs maken in wat ze zelf kunnen doen in de lokale democratie. Niet het maatschappijleerboek staat hierin centraal, maar juist wat jongeren in de praktijk zelf kunnen doen in een lokale democratie. Omdat wij een heel studiejaar op zo'n dag meenemen, krijgen we jongeren met allerlei verschillende achtergronden en verwantschap met democratie. Via de door ons ontwikkelde methode proberen we eventuele politieke desinteresse om te zetten tot democratisch enthousiasme. In de basis brengen wij democratie tijdens de projectdagen terug tot waar het in de kern om draait, namelijk het gezamenlijk oplossen van problemen die je ziet in je omgeving. De projectdagen worden niet alleen door het kernteam van Tienskip georganiseerd, maar worden gedragen door een grote groep aan vrijwilligers en experts die helpen op de dagen. De methode van projectdag werkt volgens het volgende stappenplan:

Het democratisch paspoort

Voorafgaand aan de projectdag komt Tienskip langs op de school zelf, waar we een uitleg geven over de dag. We vragen jongeren ter voorbereiding het Democratisch Paspoort in te vullen. Aan de hand van vier vragen geven jongeren daarmee aan waar zij een probleem zien in hun eigen omgeving. Eén van de vragen gaat hier ook al over de rol die jongeren zichzelf toedichten in het oplossen van dit probleem. Het Democratisch Paspoort is het startpunt van de dag!

Brainstormend van probleem tot oplossing

Op de projectdag zelf worden jongeren ingedeeld op basis van hun democratisch paspoort. Deze groep jongeren zullen aan de hand van een overkoepelend thema en onder begeleiding van een expert (een raadslid, statenlid, ambtenaar of iemand uit het bedrijfsleven) van gedachte wisselen over de omschreven problemen. Het doel is om de individuele probleemstellingen om te zetten tot een gezamenlijke oplossing. Uiteindelijk ligt er een initiatief dat een oplossing kan bieden voor de problemen die de jongeren op de dag zelf hebben aangegeven. Gaandeweg geeft de expert hierin ook aan wat de eigen rol kan zijn van jongeren en burgers in het oplossen van de problemen! Ook legt de expert uit wat de rol van provincie en gemeente is.

Presenteren maar!

Presenteren maar! Aan het eind van de projectdag heeft elk groepje een concreet plan om hun probleem aan te pakken. Zij presenteren dit aan de overige deelnemers en experts, die vervolgens stemmen kunnen uitbrengen op het idee dat hen het meest aanspreekt. Uiteindelijk wordt op die manier het beste idee van de dag bekend gemaakt! Dit geeft de aanwezige politici inzicht in wat de onderwerpen zijn die spelen op een projectdag. Door de ideeën van de projectdag op deze wijze te delen, zetten we een eerste stap naar publiciteit.

De toekomst ligt in je handen

Voor een gedeelte van de jongeren houdt het hier op. Ze hebben via deze dag een eerste kennismaking gemaakt met hoe je zelf invloed kan hebben op je omgeving en kiezen ervoor hun initiatief niet verder uit te werken. Elke projectdag zien we echter dat bij een aantal groepjes de democratische energie echt is aangeslagen en zij kiezen ervoor om na de projectdag verder te werken aan hun initiatief! Voor deze groepen biedt Tienskip de mogelijkheid om onder de begeleiding van onze organisatie verder te werken aan het initiatief. Dan is het hebben van een leuke dag niet meer het doel, maar het echt realiseren van de door hun aangereikte oplossingen. Er heeft een groep in de gemeente Leeuwarden tijdens onze projectdag aangekaart dat straatintimidatie een groot probleem is. Nadat zij in de gemeenteraad zijn geweest worden ze actief betrokken bij het verbeteren van het beleid omtrent straatintimidatie.

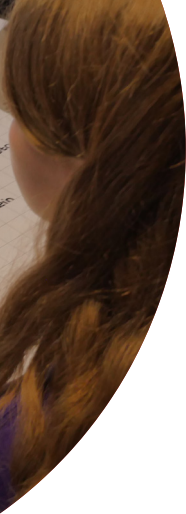

De resultaten van een projectdag van Tienskip

Met de projectdag willen we het bewustzijn onder jongeren vergroten over de mogelijkheden in de lokale democratie. Veel jongeren ervaren dat politiek en democratie ver van hun verwijderd staat, maar de projectdag van Tienskip laat zien dat lokale democratie ook gaat over problemen die jongeren zelf zien.

De tweede bijdrage die de projectdagen van Tienskip leveren is de bewustwording dat je als burger een actieve bijdrage kunt leveren aan het oplossen van problemen die je ziet. Burger is meer dan alleen titel, het is ook een publieke functie die je uitoefent. Een samenleving overkomt je ook niet, maar daar moet je zelf een actieve rol in spelen. De projectdagen van Tienskip bieden jongeren houvast om problemen die ze nu en later zien ook daadwerkelijk aan te pakken.

Tijdens de projectdagen maken jongeren eigenaar van de uitdagingen die zij zien in hun eigen leefomgeving. Naast de begeleiding van vervolgtrajecten brengen wij jaarlijks in kaart wat de meest genoemde uitdagingen zijn. Zo maakt Tienskip inzichtelijk wat er speelt onder een normaliter moeilijk te bereiken groep. Tienskip zet in de gemeente Leeuwarden ook een volgende stap. Hier werken we aan een systeem dat als er besluitvorming plaatsvindt op een thema dat veelvuldig terugkomt op onze projectdagen, de gemeente sowieso contact moet opnemen hoe we het perspectief van de jongeren op de projectdagen een plek kunnen geven. Zo geeft Tienskip jonge burgers het podium dat ze verdienen!

Multimediale projecten

Tienskip biedt via de 'Doe er zelf wat aan' podcast jongeren op afstand de mogelijkheid om zich te verdiepen. Aan de hand van verschillende seizoenen en thema's worden jongeren geïnspireerd om mee te doen aan democratie.

In het eerste seizoen hebben wij lokale initiatiefnemers aan het woord gelaten. Deze initiatiefnemers vertellen over het project wat ze van de grond hebben opgebouwd. Door deze verhalen te vertellen geven we jongeren op afstand gereedschappen om zelf ook zaken te veranderen in hun omgeving!

Omdat we merkten dat ervaring hebben met politiek en democratie erg belangrijk is voor het slagen van een initiatief, zijn we in het laatste seizoen in gesprek gegaan met politieke veteranen. Deze politieke veteranen barsten van de ervaring! De vorige politieke generatie deelt zijn ervaring met de volgende generatie.

Bij zowel de gemeenteraadsverkiezingen als de provinciale verkiezingen hebben wij een videoserie gemaakt. In de laatste serie zijn wij in gesprek gegaan met de hoogst geplaatste jonge kandidaat van elke partij. Alle kandidaten kregen stellingen voorgelegd die we hebben opgehaald uit het Leeuwarder studentenleven, waardoor we jongeren goed geïnformeerd naar de stembus willen laten gaan. Ook tijdens de verkiezingen van 2023 zal dit een vervolg krijgen.

Tienskip Innovatie Team

Met het Tienskip Innovatie Team koppelen we een groep van 16 jongeren voor een jaar tijd aan onze organisatie. Jongeren kunnen zich aanmelden voor deelname aan het team. Het Tienskip Innovatie Team ondersteunt onze organisatie een studiejaar lang en houdt zich bezig met twee grote taken.

Ten eerste zullen de jongeren uit het Tienskip Innovatie Team medeverantwoordelijk zijn voor de organisatie van de huidige evenementen van Tienskip. Onderdeel van het succes van de projectdagen is immers dat deze worden georganiseerd door jongeren. De inzet van de innovatieleden zorgt ervoor dat verdere groei van de organisatie mogelijk is.

Ten tweede wordt het Tienskip Innovatie Team ook betrokken bij de inhoudelijke verbetering van Tienskip. Aan de hand van 10 verschillende sessies dagen we het team uit om de huidige projecten van Tienskip te verbeteren en nieuwe projecten te bedenken die ook een democratie versterkende waarde hebben.

Het Tienskip Innovatie Team is hiermee een nieuwe toevoeging aan de organisatie Tienskip. Naast de vrijwilligers die tijdens de projectdagen achter de schermen helpen, wordt nu een bredere groep betrokken bij de inhoudelijke verbeteringen van Tienskip. Op deze wijze zorgen we ervoor dat de projecten van Tienskip altijd up-to-date blijven. Daarnaast komt het Innovatie Team met nieuwe ideeën, waardoor we ons totaalpakket steeds verder kunnen verbreden. Afsluitend zorgt de terugkerende aanwas van nieuwe mensen voor continuïteit in het project. Hierdoor kunnen we de uitvoerbaarheid van Tienskip voor meerdere jaren garanderen.

Om het Tienskip Innovatie Team te vullen heeft Tienskip vergaande samenwerking met de mbo's en hbo's die Friesland rijk zijn. Zo is er met veel verschillende opleidingen geregeld dat er studiepunten met deelname aan het Tienskip Innovatie Team kunnen worden verdiend.

Wat heeft Tienskip al bereikt?

De organisatie Tienskip heeft zich in de afgelopen jaren verdienstelijk ingezet om de uitdagingen die eerder zijn geschetst concreet aan te pakken. Want de projecten zijn een groot succes!

Allereerst ontvangen wij een ruime voldoende van de jongeren zelf met een 7,5 gemiddeld. De docenten van deelnemende scholen willen elk jaar een projectdag afnemen. Ook zien we dat de gemeenteraad van Leeuwarden het project unaniem blijft steunen. Zij zijn onder andere enthousiast over het contact tussen politici en jongeren wat wordt gelegd tijdens projectdagen. Het succes is ook opgemerkt in de rest van het land. Zo krijgt Tienskip geregeld aanvragen voor projecten buiten Friesland en is de nationale krant de Correspondent langs geweest op één van onze dagen. Journalist Karel Smouter gaf ons in dit artikel een mooi compliment: “Er werd die ochtend in Leeuwarden met vrijwel geen woord gerept over de aanstaande Statenverkiezingen, terwijl de meeste aanwezigen deze week voor het eerst mogen stemmen. Toch was de ochtend doortrokken van de democratische energie.”¹

Voor ons is het bewezen creëren van een hoger bewustzijn over (lokale) democratie en je eigen rol hierin het belangrijkste, maar Tienskip heeft ook directe impact. Elke projectdag geven jongeren aan door te willen werken aan het door hun aangekaarte probleem. Op die manier zijn de projectdagen een broedplaats voor maatschappelijke initiatieven die een rol spelen in het verbeteren van de eigen leefomgeving. Ook geven de projectdagen een beeld van de problemen die onder jongeren spelen. Dit wordt jaarlijks teruggekoppeld aan de politiek. De politiek krijgt daardoor een beter beeld van de problemen die spelen onder een moeilijk te bereiken groep. We zien het als een mooi compliment dat de gemeente Leeuwarden samen met ons een volgende stap hierin neemt, door op basis van de data een aantal belangrijke thema's aan te duiden waar jongeren zich op de projectdagen zorgen om maken. Mocht er besluitvorming plaatsvinden omtrent één van deze thema's gaat de gemeente in samenspraak met Tienskip kijken hoe het perspectief van jongeren in deze besluitvorming past.

Daarnaast gaat de gemeenteraad zelf ook aan de slag met de verkregen data. Op basis van deze data heeft de gemeenteraad van Leeuwarden onder andere besloten een aantal punten aan te pakken. Zo is er een motie ingediend over het verbeteren van verlichting in nieuwe wijken in Leeuwarden. Op deze manier hebben jongeren een direct invloed op hun eigen leefomgeving.²

Naast de projectdagen zet Tienskip zich via de multimediale producten in om jongeren op afstand te bereiken. Met de 'Doe er zelf wat aan' podcast en de serie rond de gemeenteraadsverkiezingen heeft Tienskip een bereik van zo'n 23.000 kijkers en luisteraars. Hierdoor weet Tienskip jongeren ook extra verdieping te geven op het thema van democratie en politiek.

De resultaten van eerdere jaren geven ons dan ook het vertrouwen en motivatie om dit jaar de bezigheden van Tienskip verder uit te breiden. Zo dragen we met Tienskip steeds verder bij aan de levendige democratie van morgen!

¹ Smouter, K. (2019). Van wipkip tot plofkip: waar je stem voor de Provinciale Staten over gaat. De Correspondent. <https://bit.ly/3LwjXKv>

² Boers, E. (2019). Beter verlichte fietspaden in nieuwe wijken Leeuwarden. Leeuwarder Courant. [https:// bit.ly/3FOCagz](https://bit.ly/3FOCagz)

Dankwoord en verdere toelichting

Dit plan is opgesteld door het kernteam van Tienskip; Jeppe Kok, Jens Meindersma, Hindrik Talsma en Piter Reitsma, Voor de totstandkoming van het plan zijn gesprekken gevoerd met vele maatschappelijke en politieke partners, waarvoor onze grote dank. Voor verdere toelichting over het plan kunt u contact opzoeken met Jeppe Kok (06 - 22052660 of info@tienskip.fr). Voor verdere informatie over de financiële dekking, verwijs ik naar de begroting en financiële verantwoording. De foto's die gebruikt zijn in het plan zijn gemaakt door Kick Smeets, Michael van Rhebergen, Jan-Willem Bullee, Marco Klüte, Piter Reitsma en Bente Sijperda.

Enthousiast geworden? Neem contact met ons op hoe jij kan bijdragen aan het plan voor volgend jaar! Dit kan via 06-22052660 of info@tienskip.fr